

Eigen(onder)wijs ontwikkelen!

Eigenaarschap is een veel besproken onderwerp in het onderwijs. We willen kinderen medeverantwoordelijk laten zijn voor hun leerproces, keuzes laten maken en bewijs laten leveren van wat ze leren. De leer- en begeleidingsactiviteiten worden aangepast aan de behoeften van het kind, maar hoe wordt dat in het leerproces van de leerkracht vormgegeven? Waar is het eigenaarschap van de onderwijsprofessional die het onderwijs voor kinderen moet ontwerpen?

Er is veel te doen rondom het vak 'leerkracht'. Er wordt gesproken over werkdruk, salaris en leerkrachtentekort. Er is volgens mij één antwoord: eigenaarschap! De leerkracht kan geen leerkracht zijn op de manier zoals die dat zou willen. Er is een gebrek aan 1) autonomie, 2) competentie en 3) verbondenheid. Wat we zo belangrijk vinden en willen bereiken met ons onderwijs aan kinderen, wordt niet toegepast op het leer- en werkproces van de leerkracht. Zij die een betrokken en nieuwsgierige houding aan kinderen moeten voorleven lijken niet de tijd, ruimte en/of middelen (?) te ervaren om hun eigenaarschap te vergroten. Maar het kan wel... op dezelfde manier als we voor kinderen de mogelijkheden creëren om eigenaar te zijn.

Zoek de ruimte voor jouw autonomie. Kies een doel en ga samen met de kinderen in de klas iets nieuws ontwikkelen. Bijvoorbeeld het anders evalueren van werkstukken. Maak de kinderen onderdeel van je leerproces en wees een voorbeeld, vooral als het anders gaat dan je van tevoren had bedacht. Van die *fouten* leer je het meest. Het zijn lessen die we kinderen willen leren, maar laten we wel aan ze zien dat wij het ook doorlopen als we iets nieuws gaan doen? Het klinkt zo eenvoudig, maar samen met de klas iets onderzoeken en ontwerpen is echt win-win!

Daarnaast is het essentieel om de ontwikkelingen te *delen* met collega's. Maak gebruik van elkaars kennis en ervaring. Misschien wil iemand je ontwerp wel uitproberen en *feedback* geven, zodat je van en met elkaar leert. Precies zoals we het in een klas ook aan de kinderen uitleggen, maar hoe vaak merken ze dat wij ook anderen nodig hebben om te leren? Het vragen van feedback en *evalueren* van je werk is de manier om op een hoger niveau te komen. Het vergroot je competentie en creëert verbondenheid.¹

Tot slot betekent iets nieuws ontwikkelen ook dat je met iets anders moeten *stoppen*. Durven loslaten of liever '*anders vasthouden*' is van belang om ruimte te maken voor vernieuwingen. We zijn in het onderwijs goed in dingen adopteren, maar we nemen zelden afscheid van iets. Kijk eens kritisch naar de methodes die je gebruikt. Wat heb je echt nodig en wat ga je niet doen? Maak gebruik van de 'kunnes' van anderen, maar laat het niet jouw handelen bepalen.

Uiteraard leidt bovenstaande niet een-op-een tot minder werkdruk, een hoger salaris of meer leerkrachten. Maar er verandert wel iets... Je werkt vanuit je cirkel van betrokkenheid én -invloed! Het geeft werkdrukplezier en is een motivatie voor nieuwe leerkrachtentekort. Bovendien bereik je als onderwijsprofessional die het onderwijs onderzoekt, ontwikkelt en uitvoert meer salariswaarde. We kunnen naar elkaar blijven wijzen en de verantwoordelijkheid bij een ander leggen? Of we gaan net als de kinderen voor wie we het onderwijs ontwerpen ons *eigenaarschap vergroten*, *verantwoordelijkheid nemen*, *eigen keuzes maken* en *bewijzen* wat we kunnen?

¹ Lees ook het paper over *verandercapaciteit* en het onderzoek over *formatief evalueren* op www.en-idee.nl